

ARGUS

de stem van sprakeloze wilde dieren

Colofon

ISSN 0166-5073

Argus is het tijdschrift van De Faunabescherming. Argus wordt twee keer per jaar toegestuurd aan donateurs die ten minste € 16,- per jaar betalen via IBAN: NL84INGB0000116072 te Renkum. Sympathisanten betalen € 5,- per jaar. Indien u Stichting De Faunabescherming testamentair wenst te gedenken, wordt u verzocht contact op te nemen met de penningmeester.

Donateursadministratie

Postbus 150, 6870 AD Renkum,
Postbanknummer 116072.
Voor adreswijzigingen en vragen over de jaarlijkse donatie kunt u ons mailen:
donateurs.adm@faunabescherming.nl
Bij betaling vanuit het buitenland dient men de volgende codes te gebruiken:
IBAN: NL84INGB0000116072 en
BIC: INGBNL2A.

Secretariaat

Mw. A.P. de Jong,
Amstedijk Noord 135, 1183 TJ Amstelveen,
Telefoon (020) 641 07 98,
Telefax (020) 647 37 00,
E-mail: info@faunabescherming.nl

Penningmeester

Mw. I. v.d. Abeele,
Korenbloemstraat 30, 6871 WE Renkum,
Telefoon (0317) 318 487

Bestuur

I. v.d. Abeele, A.P. de Jong, H.H. Niesen,
M. Oudenhuisen, B. Ros

Aan deze Argus werkten mee

Ed Destrée, Pieter van den Heuvel, Harm Niesen,
Pauline de Jong, Reynaert, Betty Ros,
Eric Schoones, Jaco Seijssener

Redactie

Eric Schoones, Pauline de Jong
E-mail: argus@faunabescherming.nl

Website

www.faunabescherming.nl

Lay-out en druk

Van Berkum Graphic Solutions, Zwaag

Doelstelling

Stichting De Faunabescherming is een niet-gesubsidieerde, landelijke vrijwilligersorganisatie. Haar doel is een ethisch en wetenschappelijk verantwoord faunabeleid. Stichting De Faunabescherming tracht haar doel te bereiken door het bepleiten van verbetering in de wetgeving, het propageren van onderzoek en het bekendmaken van onderzoeksresultaten aan beleidsinstanties en publiek.

Inhoud

<i>Eric Schoones. Redactioneel.</i> Even voorstellen.....	3
<i>Harm Niesen. Van het bestuur.</i> Vrouwe Justitia.....	4
<i>Eric Schoones. Interview.</i> Hélène Grimaud - Luisteren naar de natuur.....	6
<i>Reynaert. Column.</i> Van den vos Reynaerde.....	10
<i>Harm Niesen. Artikel.</i> Stekelstaart versus witkop.....	11
<i>Ed Destrée. Lezerspost.</i> Plezierjacht.....	13
<i>Pieter van den Heuvel. Interview.</i> Stephen Harris over de vos.....	14
<i>Jaco Seijssener. De foto en het verhaal.</i> Probleembevers bestaan niet.....	18
<i>Betty Ros. De buit van de vos, kort nieuws</i>	20
<i>Harm Niesen. Boekbespreking.</i> Frank Berendse - Wilde Apen.....	22
<i>Pauline de Jong. Vogelvrij. De Ree</i>	24

Voorpagina:

Hélène Grimaud met Atka, de oudste wolf en ambassadeur van haar Wolf Conservation Center, een poolwolf, opgegroeid in het centrum. Zie pag. 6-9

Foto: Thorge Huter

Even voorstellen...

ERIC SCHOONES

Ik was nog maar net gevraagd om eindredacteur te worden van dit blad van deze waardevolle organisatie, toen in Boxtel, waar ik woon, overal grote billboards opdoken die in feelgood vocabulaire en dito kleuren de aanstaande beurs 'Jacht & Buitenleven' op het nabijgelegen Landgoed Velder aanprezen als 'een dag van vermaak voor het hele gezin'.

Pleziertje

Een week later berichtte het plaatselijk weekblad Brabants Centrum, dat de beurs 12.000 jagers en buitenlui had getrokken, waaronder Erik de Haas uit Rotterdam. Hij oriënteert zich op de jacht, want met Puk, de Duitse staander 'een echte jachthond' die zijn baasje vergezelde naar de beurs, wil Erik 'toch graag iets actiefs gaan doen.' Erik gunt zijn trouwe viervoeter, die anders maar zou verpieteren achter de geraniums in Rotterdam, zijn pleziertje. Ontroerend zoveel dierenliefde.

De leden van de Liempdse handboogschutterij L'Union zagen de beurs vooral als een mooi podium om hun sport onder de aandacht te brengen, maar met de jacht willen ze 'niets te maken hebben'. Dyan Kreijveld uit Boxtel was een beetje teleurgesteld. Hij had meer natuurproducten verwacht, maar er waren alleen jachtspullen te koop en daar heeft Dyan 'helemaal niets' mee.

Teleurstelling

Zou die teleurstelling te maken kunnen hebben met de toch misschien wat misleidende billboards, waarop het woord 'jacht' ondergesneeuwd raakte onder kookdemonstraties, de roofvogelshow, minipaardjes, horecaplein en weliswaar schieten, maar dan op kleiduiven of met de handboog... Ook op de website van de beurs worden schaduwkanten van de jacht verheld onder verleidelijke marketingtaal. De jachtbeurs wordt gepresenteerd als 'culinair festijn', 'weg van de hectiek van alledag', 'superleuke dagen', 'het buitenleven is spannend en zeer aantrekkelijk'.

Het woord 'stoer' valt en toevallig deed Maarten van Rossem niet lang daarna een leuke suggestie voor stoere jagers. Gewoon een paar grizzlyberen uitzetten op de Veluwe en elk jaar een

toerist opofferen om de spanning erin te houden. Onder al die zo stoere jagers die, om hun ingeslapen adrenalineflow wat op te peppen weerloze dieren afknallen, moeten toch enkele vrijwilligers te vinden zijn die wat meer tegengas kunnen verdragen?

Passie

Ik heb nu eenmaal een zwak voor taal, dus ik werd steeds nieuwsgieriger naar hoe het dierenleed van de jacht wordt vermarkt in een trendy lifestyle. Tot nu toe alleen maar mannen, maar zouden de dames ook hun partijtje meeblazen? Ik stuitte al snel op Ellen Mookhoek. Ze doet dat vol verve, stijlvol met jagershoedje op de foto is ze een leuk exemplaar, om maar in fauna-terminen te blijven. Nadat ze haar carrière in de gedragsverandering vaarwel zegde, besloot ze zelf iets aan haar gedrag te doen, in twijfelachtige richting weliswaar, want nu verkoopt ze de jacht als onderdeel van een 'terug naar de natuur' waan-idee. Van de moestuin doorgeschooten naar het oogsten uit de natuur, kom je al snel op de jacht. Het zou zelfs duurzaam zijn...

Nou, ik ben jarenlang als schrijver actief in de duurzaamheid, en ik zou de mensen daar die met passie, empathie en verantwoordelijkheidsgevoel, en vaak met een tomeloze inzet, strijden voor het behoud van onze planeet en alles wat daarop leeft, niet direct willen associëren met de jacht. Dat zou een belediging zijn. Maar ach, die geitenwollensokken zijn het wel gewend dat het woord 'duurzaam' al talloze keren is misbruikt voor eigen gewin of eigen gelijk.

Nee dan Hélène Grimaud, da's een vrouw naar mijn hart. Een gevierd pianiste die over de hele wereld concerten geeft, maar bovendien haar hart laat spreken voor de natuur en de planeet. Ik heb haar leren kennen in mijn werk als muziekjournalist en in dit eerste nummer leest u over haar en haar wolven. De wolf die overigens steeds dichterbij komt.

In dit nummer veel mooie, leerzame en inspirerende verhalen. Ik heb ervan genoten dit blad, mijn eerste, voor u te maken samen met het team van De Faunabescherming, en ik wens u veel leesplezier!

Redactioneel

Vrouw Justitia...

Wat zouden we graag eens goed nieuws brengen. Maar helaas, het nieuws van de afgelopen maanden is slecht en de vooruitzichten voor volgend jaar ronduit desastreus. Dit had misschien anders geformuleerd moeten worden, want sommige verstandige lezers haken nu wellicht al af. Niet doen, want we zijn niet van plan onze kop in het zand te steken en we geven nooit op. Hoe moeilijk ons dat ook gemaakt wordt.

Onprettige ontwikkelingen van de laatste maanden dan eerst maar. De procedure tegen de onzinnige bestrijding van vier meeuwensoorten in de gemeenten Haarlem, Leiden en Alkmaar wonen we aanvankelijk. De rechtbank stelde ons in het gelijk: de uitkomst van het zogenaamde 'onderzoek' naar verschillende methoden van bestrijding was niets anders dan gewoon bestrijding van de meeuwen en dat is in het geval van overlast nu eenmaal niet toegestaan. Alleen veel ernstiger problemen en grotere gevaren kunnen daarvoor aanleiding zijn. Tot onze teleurstelling en verbazing oordeelde de Raad van State helaas anders. Dat wordt nog wat volgend jaar.

Geruchtmakend

Ook de geruchtmakende rechtszaak over het afschieten van in totaal zo'n 5000 damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen wonnen we niet. Waarschijnlijk vooral dankzij de overmacht aan instellingen en organisaties die voor het afschieten pleiten. Dat geen van de door hen ingebrachte argumenten volgens onze stellige overtuiging juridisch klopt, maakte onvoldoende indruk op de Haarlemse rechtbank. Dat de rechtbank in Den Haag en vervolgens de Raad van State straks tot een ander oordeel zullen komen, is op z'n minst twijfelachtig. Rechters lijken gevoelig te zijn voor het gelijk van de overmacht. Dat bete-

kent echter niet dat wij het niet gaan proberen.

Fundamenteel

Op het moment van schrijven is er nog geen uitspraak van de Raad van State over een derde zeer fundamentele zaak. Al zeker tien jaar worden er op grote schaal ganzen gedood, omdat ze schade zouden aanrichten aan landbouwgewassen en omdat ze een gevaar zouden vormen voor de vliegveiligheid. De doelstelling, waaraan zelfs de natuurbeherende organisaties als Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en ook Vogelbescherming Nederland meewerken, is het aantal 'zomer' ganzen terugbrengen tot de stand van 2005. Dat betekent dat er minstens 500.000 ganzen geschoten moeten worden, dat er zoveel mogelijk nesten moeten worden vernietigd en dat er in de ruiperiode zoveel mogelijk ganzen moeten worden vergast. Wettelijk gezien kan dat allemaal, als vaststaat dat er geen andere mogelijkheden bestaan om een zeer ernstig probleem op te lossen.

In de eerste plaats vinden wij dat eventuele problemen wel degelijk op niet gewelddadige ma-

nieren kunnen worden opgelost, maar juridisch nog belangrijker: de bestrijding werkt helemaal niet. Het aantal ganzen neemt door het massale doden niet dramatisch af en de populatiegrootte uit 2005 is absoluut niet in zicht. Daarom mogen volgens ons de beschermde ganzensoorten niet bestreden worden. Het verweer van de provincies komt niet verder dan de volstrekt niet onderbouwde bewering, dat het zonder bestrijding allemaal nog veel erger zou zijn geweest. En van de zekerheid, dat exponentieel groeiende populaties door natuurlijke oorzaken als infectieziekten, na verloop van tijd op natuurlijke wijze instorten, begrijpen de provincies niets. Als dat verschijnsel zich voordoet, zullen zij dat ongetwijfeld claimen als het resultaat van hun bestrijdingsbeleid. Het wachten is op het oordeel van de Raad van State, maar het verleden leert dat optimisme niet echt op z'n plaats is. Als uit bovenstaande naar voren komt dat onze provincies vooral gespitst zijn op het bestrijden van dieren in plaats van op de bescherming daarvan, dan is dat helaas maar al te zeer waar. En het ergste is: dat wordt in de toekomst nog vele malen ernstiger.

Macht

Vanaf 1 januari 2017 treedt de nieuwe Wet natuurbescherming in werking. Boswet, Natuurbeschermingswet en Flora-en faunawet worden

daarin samengevoegd, maar vooral van veel beschermingsdoelstellingen ontdaan. En om het nog ingewikkelder te maken, wordt deze nieuwe wet over drie jaar weer geheel geïntegreerd in de Omgevingswet. Feitelijk komt alle macht over het wel en wee van flora en fauna per 1 januari bij de provincies en voor een deel zelfs bij de nog minder deskundige gemeenten te liggen. De strikte bescherming van allerlei soorten wordt opgeheven. Het subjectieve gevoel van overlast kan al aanleiding zijn om soorten actief te gaan bestrijden. De provincies zijn nu hard bezig vast te stellen, wat er na 1 januari precies van ze verwacht wordt. Ze zijn nu bezig vrijstellingslijsten vast te stellen van soorten, die met name door boeren zonder vergunning bestreden of verjaagd mogen worden, of waarvan de nesten of verblijfplaatsen mogen worden vernietigd. Zo mogen volgens de provincie Drenthe straks de burchten van de overigens beschermde das door grondgebruikers worden vernietigd worden. Zuid-Holland staat grondgebruikers zelfs toe om onder andere knobbelzwanen het hele jaar te doden. Ook marterachtigen en orchideeën, de wettelijke bescherming komt immers te vervallen, moeten buiten natuurgebieden vrezen voor hun voortbestaan. Maar niet alle provincies trekken dezelfde conclusies. Volgens de Vogelrichtlijn kan "overlast" naar onze stellige overtuiging nooit een reden zijn om beschermde vogelsoorten te doden, Sommige provincies staan bestrijding toe, zolang de gunstige staat van instandhouding van een soort maar niet in gevaar komt. Dit alles terwijl bescherming het uitgangspunt van deze wet zou moeten zijn en bestrijding beperkt zou moeten worden tot een uitzondering. En als klap op de vuurpijl: Friesland denkt op grond van de nieuwe wet gewoon weer een ontheffing te kunnen verlenen voor het rapen van Kievitseieren... Hoe hardleers kun je zijn!

Veertig jaar zijn we nu bezig en nog lang niet klaar... Eigenlijk zou ik hier nog iets moeten schrijven over aan de KJV-kul over jagende vrouwen en eerlijk vlees. Maar bij nader inzien zijn deze reclamepraatjes zo doorzichtig en zo gespeend van iedere werkelijkheidszin, dat aandacht daarvoor teveel eer is. Onze lezers hoeven wij daar niet van te overtuigen.

De strikte bescherming van allerlei soorten wordt opgeheven.

Hélène Grimaud over haar wolven

Luisteren naar de natuur

ERIC SCHOONES

Pianiste Hélène Grimaud speelt over de hele wereld voor uitverkochte zalen en met haar Wolf Conservation Center (goed voor bijna drie miljoen volgers op Facebook) doet ze veel aan educatie over biodiversiteit en natuur.

Foto: Mat Hennek

Interview

Hélène Grimaud begon het Wolf Conservation Center (WCC) in South Salem, New York, nu precies twintig jaar geleden met drie wolven. In het begin deed ze, samen met haar partner alles zelf, de planning, de verzorging en de educatie. Bezoekers kwamen uit de directe omgeving. Dat veranderde in 1999 met de komst van een aantal vrijwilligers en sinds 2008 is er een professionele staf. In dat jaar werden ook, toepasselijk op Earth Day, de eerste pups geboren. Nu bezit het WCC een terrein van 7 hectare en hoopt op een uitbreiding naar 10 hectare. Daar leven nu 30 wolven en met verschillende educatieprogramma's worden elk jaar 30.000 mensen ontvangen. Hélène Grimaud is wereldwijd ambassadeur voor de wolf. Het WCC neemt deel in een zogenaamd Species Survival Plan (SSP) en een herstelprogramma voor twee ernstig bedreigde soorten: de Mexicaanse grijze wolf en de rode wolf (*Canis lupus baileyi* en *Canis rufus*). Deze dieren behoren tot de zeldzaamste zoogdieren in Noord-Amerika en waren zelfs ooit volledig uitgestorven in het wild. Nu zijn er weer ongeveer 400 Mexicaanse en 300 rode wolven op de wereld, dankzij organisaties zoals het WCC.

Hélène Grimaud is naast pianiste ook auteur en ze schreef drie bestsellers over muziek en over natuur en duurzaamheid. Haar laatste CD met als thema water is een statement voor een betere wereld. Alles is verbonden. In het boekje bij haar laatste CD schrijft ze over de oneindige kwaliteit van muziek, niet alleen om de natuur te verbeelden, maar ook om te interpreteren en verandering te stimuleren: 'Luisteren naar muziek is luisteren naar de natuur. Meer dan ooit vraagt de natuur nu van de mens respect, zorg en compassie. Het is mijn grootste wens dat we met het delen van deze klanken, niet alleen dichterbij de natuur komen, maar ook dichterbij onszelf.'

Planeet

Je ziet duidelijk een rol voor de muziek in de huidige maatschappij.

'Ja, ik denk dat als je in het diepste van je wezen geraakt wordt, dat je dan gemotiveerd kunt worden om te veranderen. Alles wat je werkelijk meer doet leven, brengt nieuwe inzichten en mogelijkheden, in je eigen zelf en dus ook in je relatie tot de wereld, want alles is verbonden. Het heeft alles te maken met je eigen zelf ontdekken. We moeten niet alleen mindful zijn in

de betekenis van zorgzaam omgaan met onze planeet, maar ook in het open staan voor al die verbindingen.

*In je boek *Retour à Salem* schrijf je dat je wel kon huilen om de ecologische ramp die zich nu voltrekt en om het inzicht dat we binnenkort twee planeten nodig hebben om te voorzien in alles wat we consumeren.*

'Ja, dat zijn enorme krachten... Je hebt aan de ene het pessimisme dat alleen een rampscenario de mensen tot verandering kan brengen, als het bijna te laat is. Of helemaal te laat, kijkend naar wat we nu al opofferen... Maar aan de andere kant moet je het vertrouwen houden dat elk individu, stapje voor stapje, een verschil kan maken. Dat mag je nooit onderschatten, want als iedereen of velen het doen, ziet de wereld er morgen opeens heel anders uit.'

Je schreef in datzelfde boek dat iedereen voor zich zijn houding moet heroverwegen.

'Precies, het is een grijs gebied: je kunt mensen niet overtuigen maar wel de ogen openen, die verantwoordelijkheid hebben we. Ondertussen mag je anderen, die de noodzaak van verandering in zichzelf nog niet hebben gevonden, niet veroordelen. Iedereen moet het voor zich beslissen en ik zie aan mezelf, met alle goede bedoelingen, hoe moeilijk het is om van dag tot dag de goede keuzes te maken. Het is ook zo gemakkelijk om je af te sluiten voor zeg maar een willekeurige passant op straat, iemand waarmee je nooit meer iets te maken zult hebben, maar die je toch ook eens in de ogen kunt kijken, met je hart, met een glimlach, alsof er op dat moment niets anders bestaat. Het is zo gemakkelijk om maar door te lopen. We hebben allemaal veel te doen, stress, duizend excuses. Het lijkt een druppel, maar het is toch heel erg waardevol.'

Wat denk je van het recente klimaatakkoord in Parijs?

'Elke stap in de goede richting is er één. We moeten waken voor pessimisme, een gevoel van te weinig, te laat. Dat anderen zich ook inspannen is bemoedigend. Zoals de kunstenaar Ólafur Elíasson, die met zijn ijsbergen in Parijs een statement maakte, mensen bewust maakte van hoe snel het poolijs smelt. Hij is een interessante persoon, ik bewonder zijn engagement.'

Water

Met elke nieuwe CD wil ze een statement geven en dat tekent haar onafhankelijke geest. Als klein meisje dreef ze haar ouders tot wanhoop. Alleen de muziek hielp om haar buitengewone energie te beteugelen. Als jongste leerling, net dertien jaar, op het conservatorium in Parijs, was ze zo eigenwijs dat haar leraar haar wegstuurde. Ze mocht pas terugkomen als ze de verplichte etudes kon spelen. Maar ze wilde de grote pianoconcerten spelen. Terug in Aix bij haar ouders leerde ze het tweede pianoconcert van Chopin, speelde het met het plaatselijk orkest, met de verplichte Parijse stukken als toegift, en ze legde de opname terug in Parijs bij haar leraar op zijn bureau. Een platenproducent uit Japan die toevalig in Parijs was, hoorde die opname en een jaar later maakte ze haar eerste CD. Het begin van een internationale carrière...

Je hebt een speciale band met wolven.

'Ja, die interactie met dieren, het kan ook een hond of een paard zijn, geeft me net als muziek een zen gevoel. Dat denk ik tenminste. Een toestand waarin je wat er ook gaat gebeuren

accepteert, geen verwachtingen meer hebt. Heerlijk, in plaats van eerst te moeten dealen met frustraties en teleurstellingen omdat je teveel vanuit je wil denkt. Het overkomt me ook tijdens het studeren. Wanneer ik aan bepaalde stukken werk en afhankelijk van je relatie met het stuk kan het gebeuren dat je alles vergeet en dat de tijd een paar uur stilstaat. Dat je zo in het moment bent.. Net zoals met dieren een interactie zonder taal. Dieren helpen je trouwens sneller in die toestand te komen.'

Ze hebben niet de ballast van het intellect.

'Precies, ze helpen je intellect te kalmeren, zodat het niet in de weg zit, en je geen bijgedachten hebt. Ze zijn veel begaafder dan wij wat dat betreft. De ervaringen met muziek gaan precies zo, ook buiten de taal om.'

Dit artikel verscheen eerder gedeeltelijk in muziek-tijdschrift Luister. In het komend nummer van Argus meer over de wolf.

Nywolf.org en helenegrimaud.com

Wat de wolven mij leerden

'Mijn mooiste beloning is de blijdschap van de kinderen wanneer ik hen in contact breng met dat deel van hen dat nog wolf is – hun vrijheid om voor de vrijheid te kiezen, die stap opzij te doen, hun de kans te geven het unieke in henzelf te kiezen en tot ontplooiing te laten komen. Dat unieke wezen dat in hen huist als een schelp op de bodem van de zee, als een nog vochtige kiem in de koesterende aarde voor de wereld die uitdroogt. Voordat de wereld de kiem verdort en de heerlijke humus verandert

in onvruchtbaar zand, het zand waarmee de tijd wordt gemeten. Wat ik graag aan hen wil overdragen? Zoals de wolf de aarde bezit en de vis de oceaan, zoals de vogel de lucht bezit en de goden het vuur, zo moet de mens zijn element vinden. Het vijfde element. Het enige element waaruit we nooit ofte nimmer verstoten zullen worden. Dat element is de kunst. Zonder kunst zijn we gedoemd ons leven lang te dolen, verweesd, verarmd. Zonder kunst vervreemden wij onszelf van de natuur en de kosmos omdat we doof worden, blind, gevoelloos en apathisch. Ik wil kinderen helpen die ruimte, hun ruimte, in zichzelf te ontdekken, de ruimte die wolven mij hebben helpen ontdekken, dat deel van het zelf dat beschikt over het universum en daarmee over de tijd, door de sleutel van de muziek.

De ruimte van het fundamenteel welbevinden.'

Uit: H el ne Grimaud - Wildernis sonate, mijn leven tussen wolven en muziek. Waargebeurd levensverhaal. The House of Books, Vianen/Antwerpen, 2004, pp. 255/256.

Van den vos Reynaerde

Fukh! Voordat u zich beledigd voelt of het schijnbaar schuine taalgebruik niet kunt waarderen, wil

ik verduidelijken dat het woord fukh Germaans is. Vos, een vriendelijker klinkend woord, is de moderne variant van dit Germaanse woord.

Dit prachtige dier wordt al eeuwen bejaagd vanwege de schade die het zou veroorzaken aan kwetsbare fauna en landbouw, een argument dat de Koninklijke (Nederlandse) Jagersvereniging met graagte weer van stal haalt.

Het koninklijke tintje aan deze vereniging doet me denken aan het feodale stelsel uit de middeleeuwen. De koning regeert als leenheer en zijn leenmannen staan min of meer in dienst van hem. In ruil voor het land dat de leenmannen beheren mogen ze op dat land onder andere jagen. Een deel van de jachtopbrengst is uiteraard voor de koning. Vaak werd de koning misleid of bedrogen en kreeg hij minder dan waar hij recht op had.

Hebzucht? Een verhaal over hebzucht en het feodale stelsel kennen we waarschijnlijk nog van de middelbare school: Van den vos Reynaerde. Een prachtig verhaal waarin de sluwe vos koning Nobel en zijn hovelingen te slim af is en op pijnlijke wijze de ware aard van de adel blootlegt. Zij worden gedreven door hebzucht, gulzigheid,

wellust en honger naar macht en Reynaert maakt daarvan gebruik om ongestraft zijn gang te gaan. Hij bedriegt, moordt en verkracht er op los, maar is iedereen te slim af. Ook de koning en zijn koningin.

Zouden we de huidige jagers niet vanuit de rol van leenmannen kunnen bekijken? Jagers grijpen zo ongeveer alle middelen aan om de gemiddelde Nederlander ervan te overtuigen dat jagen noodzakelijk is. Gedreven door de lust om te jagen, bespelen zij onder de dekmantel 'koninklijk' de samenleving om zo hun hobby te kunnen blijven beoefenen. De Faunabescherming is dan de vos Reynaerde, maar dan niet zo bloeddorstig, maar wel net zo listig. Met feitelijke argumenten en soms een rechtszaak laat zij een tegengeluid horen. Precies zoals Reynaert het aanpakt. Hij zoekt de zwakke plekken van zijn opponenten op en maakt daar dankbaar gebruik van om zo zijn doel te bereiken.

Er wordt nog wel eens beweerd dat Reynaert een zogeheten 'speaking name' is. Dit wil zeggen dat zijn naam iets van zijn karakter blootlegt. Hij zou dus rein van aard zijn. Laten we maar zeggen dat koning Nobel in het verhaal ook niet zo nobel is. Je zou kunnen veronderstellen dat zijn reinheid zit in het blootleggen van de zonden van anderen. In die zin kunnen we De Faunabescherming ook rein van aard noemen. Veel dieren, waaronder de vos, hebben mede door ingrijpen van De Faunabescherming al de nodige bescherming gekregen. Helaas blijft het een hardnekkig gevecht tegen de jagers, de overheden en vaak ook de publieke opinie. Fuh de rest, leve De Faunabescherming!

**Koninklijke
dekmantel**

Stekelstaart versus witkop

HARM NIESEN

De rosse stekelstaart eend en

de witkopeend, kent u ze?

Waarschijnlijk niet, want beide soorten zijn niet bepaald gewoon in Nederland. En toch loont een kennismaking de moeite, want er zit aan deze eenden een leerzaam verhaal...

Rosse stekelstaart

Dwaalgast

De witkopeend is een Euro-Aziatische eend van het zoete water. In Spanje zit een populatie, die het tot voor kort erg moeilijk had. Vooral door verdroging en vernietiging van hun habitat en door de jacht. In landen als Turkije en Kazachstan zitten er veel meer, met een populatie van enkele tienduizenden zijn ze daar niet echt bedreigd. In

Nederland is het een dwaalgast, met minder dan gemiddeld één exemplaar per jaar.

Exoot

De rosse stekelstaart lijkt oppervlakkig gezien veel op de witkopeend, in ieder geval de vrouwtjes van beide soorten. Deze soort komt in Europa van nature niet voor. Het is een Noord-

Amerikaanse soort, die met name in Groot-Brittannië op grote schaal uit waterwildcollecties is ontsnapt. In ons land zijn ze het gehele jaar in zeer kleine aantallen te zien, met name bij Lelystad en bij Leiden. Meer dan een stuk of 20 komen er niet voor in ons land en dat aantal is al zo'n 50 jaar constant. Het is dus een exoot. Maar een invasieve exoot, een soort die zich exponentieel uitbreidt en

Witkopeend en geoorde fuut

Rosse stekelstaart

andere, inheemse soorten, bedreigt, is het zeker niet. Trekken doen ze niet of nauwelijks.

Paniek

Zoals gezegd, met de Spaanse populatie van de witkopeenden ging het jarenlang slecht. Jaren geleden ontdekten men, dat vrouwtjes van de wit-

kopeend de balts van de mannelijke Rosse stekelstaarteenden, aantrekkelijker vonden dan de balts van de mannen van hun eigen soort en werden kruisingen tussen

witkopeenden en rosse stekelstaarten in Spanje ontdekt. Maar aangezien er zich geen wilde populatie rosse stekelstaarten in Spanje vestigde, zijn deze kruisingen vermoedelijk in gevangenschap ontstaan. In ieder geval zijn Rosse stekelstaarten in Spanje net zo schaars als in ons land. Toch stond er bij veel vogelbeschermers paniek. Zij vreesden dat door hybridisatie de witkopeend in Spanje en op den duur zelfs

wereldwijd, zou uitsterven. Nogal overdreven, want juist onder eenden en ganzen komt hybridisatie in de natuur veel voor en dat heeft nooit tot het uitsterven van een soort geleid.

Nonnetjes

Desondanks werd internationaal besloten, de enige grote populatie van rosse stekelstaarten buiten het oorspronkelijk leefgebied, die in Engeland dus, uit te roeien. Ondanks het feit, dat de kans dat een Engelse stekelstaart ooit in Spanje terecht zou komen, buitengewoon klein is. Zoals gezegd, het zijn niet zulke trekvogels. Kosten noch moeite werden gespaard. Vele duizenden werden er geschoten, maar uitroeien lukte natuurlijk niet. De vogels waren zo slim om zich te concentreren op de weidse Schotse meren, waar ze voor de jagers niet te benaderen waren. En er werden aanzienlijke aantallen vrouwelijke nonnetjes, een andere eendensoort geschoten, omdat de jagers, zoals gewoonlijk, niet bij machte waren hun prooi fatsoenlijk te determineren.

Peperduur

De acties hebben miljoenen ponden gekost en ja, het gaat nu erg goed met de Spaanse witkopeenden. Maar dat staat helemaal los van de uitroeicampagne in Engeland. Een betere bescherming van de Spaanse wetlands en een verbod op de jacht op de witkopeend hebben voor een onverwacht sterk herstel van de populatie gezorgd. De peperdure uitroeicampagne in Groot-Brittannië was nutteloos en overbodig. Ter lering: welk soort maatregelen hebben het gewenste resultaat en welke zijn bij voorbaat als nutteloos te kwalificeren...

Witkopvrouwtjes vielen voor de balts van de stekelstaartmannen.

Witkopeend

Plezierjacht

ED DESTREE

In de eerste Argus van dit jaar kom ik tweemaal het woord 'hobbyjager' tegen.

Daarbij graag een kanttekening.

'Plezierjacht' mogen we niet zeggen van jagers. Want dat, zeggen zij, heeft betrekking op een boot, zoals een zeiljacht. Het zou dus foutief Nederlands zijn, als we met die woordkeuze onze afkeer van het jagen willen uiten. De Argus-lezer voelt wel aan dat hier een addertje onder het gras zit.

Niettemin, de jager heeft succes met z'n gedram en van tijd tot tijd, hier en daar, zie je inderdaad de woorden 'hobbyjacht' en 'hobbyjager' opduiken, zelfs in het

addertje onder het gras...

namelijk niks mis met 'plezierjacht', in de betekenis van 'lust tot jagen'. Overigens is er taalkundig evenmin iets tegen het woord 'hobbyjacht',

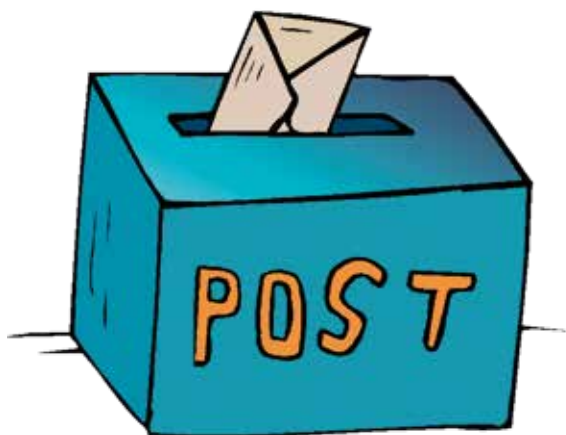
blad van De Faunabescherming. Dat zouden we niet moeten laten gebeuren. Er is

behalve dat het... buigen is voor waanwijze jagerslui.

Het woord jacht is een homoniem, een woord met meer dan één betekenis, namelijk 'het jacht' en 'de jacht'. 'Plezierjacht' is een samenstelling van twee zelfstandige naamwoorden 'plezier' en 'jacht'. Zo hebben we ook vossenjacht. Met een werkwoordsvorm: klopjacht.

Taalkundig is het om het even of je het woord 'plezier' combineert met de jacht of het jacht. Plezierjacht is dus normaal Nederlands als we er het plezier in jagen en doden mee willen aanduiden. Wat mij betreft heeft het zelfs de voorkeur boven hobbyjacht. Want de *gevoelswaarde* van het element plezier is sterk, sterker dan hobby. Precies dat is de reden dat jagers dat woord liever niet horen. Er is daarom geen beter woord om uiting te geven aan de afschuw van het jagen.

Iets dergelijks doet zich zelfs voor bij het woord *jacht* zelf! Dat heeft een dermate negatieve connotatie gekregen dat jagers het bij voorkeur vervangen door 'faunabeheer'. Dergelijk eufemistisch taalgebruik tref je overal aan waar dieren mishandeld en uitgebuit worden. Keulartz, in hetzelfde Argusnummer, verbetert dat tot: fauna-wanbeheer. ;)

Lezerspost

PIETER VAN DEN
HEUVEL

Stephen Harris over de vos

Een zomerse doordeweekse middag, tijd voor een telefoontje richting Engeland met Professor Stephen Harris, die zijn gehele arbeidzame leven onderzoek deed naar *Vulpes vulpes*, oftewel de vos. Eerst in Londen waar hij opgroeide, en nu in Bristol, waar hij verbonden is aan de Universiteit. Het werd een interessant en aangenaam gesprek.

Wanneer ben je voor het eerst geïnteresseerd geraakt in vossen?

Een lastige vraag. Ik herinner me twee momenten. Als kind in Oost-Londen waar ik mijn eerste vos gezien heb, tot mijn verbazing want ik dacht dat je een vos alleen buiten de stad te zien zou krijgen.

En ten tweede op de basisschool. Ik was toen een jaar of elf en alle kinderen mochten vertellen wat zij later wilden worden. Ik vertelde toen dat ik vossenonderzoeker wilde worden, en meteen begon iedereen te lachen, de meester inclusief. Ik denk nog vaak terug aan die momenten.

Is het waar dat het aantal vossen in steden toeneemt?

Vanaf de jaren '30 kwamen vossen voor in Engelse steden. Door de lage grondprijzen werden er veel huizen gebouwd met ruime tuinen en dit gaf de vos veel leefruimte. Toch is in Engeland het aantal vossen niet toegenomen, ook niet op het platteland. Sterker nog: op de website van de British Trust for Ornithology (BTO) is te zien dat de vossenpopulatie in de periode 1995-2015 met 35% is afgenomen. Voor Nederland weet ik het niet.

In Londen werden vanaf de jaren '40 tot in de jaren '80 vossen 'geruimd', maar het bleek onmogelijk om het aantal vossen te verminderen. Wanneer namelijk het dominante mannetje, binnen het territorium, wordt verwijderd, dan komen er doorgaans binnen een dag of vier, meerdere nieuwe mannetjes om zijn plaats in te nemen. Zo komen er zelfs meer vossen en het kan maanden duren voordat de stabiele situatie van één dominant paar per territorium is wedergekeerd. In de periode dat de vossen onderling uitmaken wie de nieuwe territoriumeigenaar wordt, is er veel geluidsoverlast voor de omgeving. Al met al bleek het onhaalbaar te zijn het aantal vossen te verminderen en ook bleek het onmogelijk te zijn

om de verspreiding van de vos tegen te gaan. Hier in Bristol, net als vele steden in Engeland bereikte de vossenpopulatie de maximale omvang, en al jaren blijft die populatie stabiel.

Zijn vossen gevaarlijk voor mensen?

Een gezonde vos is niet gevaarlijk voor mensen, zelfs niet voor kinderen. Een vos is een nieuwsgierig dier, net als een hond of een kat. Wel kan een vos ergens zijn tanden in zetten om het te onderzoeken, maar dat heeft niets te maken met agressiviteit.

Welke rol spelen de media hierbij?

Elk incident met een vos zal door de rechtse Engelse media worden gebruikt om de vos in een kwaad daglicht te stellen. Meer dan 40 jaar geleden waarschuwde The Daily Telegraph ervoor dat ooit een vos een mens zou doden. Tot op heden is dit niet gebeurd. Wel worden bijvoorbeeld in de VS jaarlijks zo'n 5 miljoen mensen

gebeten door honden. Duizend mensen belanden per dag in het ziekenhuis, en zo'n 15 tot 20 mensen overlijden per jaar aan hondenbeten. Bij katten gaat het in de VS om zo'n 400.000 bijtincidenten per jaar. Daar kunnen vossen niet aan tippen. Een vos is overigens amper groter dan een volwassen huiskat en heeft ongeveer een vergelijkbaar gewicht.

In televisieprogramma's wordt vaak een verkeerd beeld geschetst van hoe je met wilde dieren moet omgaan. Een vos is een wild dier en op gepaste afstand blijven, is verstandig. Maar de televisie laat zien hoe allerlei wilde dieren aangeraakt en geaaid worden. Het is hoogst onverstandig om dit te doen met wilde vossen. Geniet met je ogen en geef vossen de ruimte.

Hoe is de relatie tussen boeren en vossen?

De algemeen gangbare opvatting is dat vossen schadelijk zijn voor het boerenbedrijf, maar dit is absoluut een te eenzijdig beeld, en verre van de waarheid. Er zijn zelfs onderzoeken die erop

wijzen dat de agrarische sector baat heeft bij de aanwezigheid van vossen. Vossen eten namelijk konijnen die schade kunnen veroorzaken aan de gewassen, waarbij bedragen worden genoemd van 835 euro per jaar. Toch worden boeren onder druk gezet om tegen de vos te zijn, daarvan ben ik overtuigd. Het is 'not done' om je als boer positief uit te laten over vossen.

En dan is er nog het verhaal dat vossen nadelig zijn voor schapenboeren. Uit onderzoek blijkt dat bij boeren waar de meeste lammeren verloren gaan door vossen, er sowieso veel sterfte onder lammeren optreedt. Dit heeft allerlei andere oorzaken, denk aan het ontbreken van beschutting, de slechte gezondheidstoestand van de ooi op het moment van de geboorte en het niet opruimen van doodgeboren lammeren.

Maakt het feit dat een vos geen natuurlijke vijanden heeft, beheer noodzakelijk?

Lachend: Geldt dat dan ook voor de leeuw in Afrika? Die heeft immers ook geen natuurlijke vijanden en hun aantallen groeien echt niet explosief. En zo is het ook bij vossen. Door meerdere oorzaken kunnen populaties niet ongelimiteerd groeien. Binnen het eigen territorium van een

vossenpaar worden geen andere voortplantende paren geduld. Denk ook aan voedselgebrek. Een jonge vos die aan het eind van het jaar op zoek

gaat naar een eigen territorium, zal veel moeite hebben om aan voedsel te komen.

Het is net zoals boodschappen doen in een onbekende supermarkt. Het vinden van een muis of konijn, bessen of gevallen fruit op onbekend terrein kost voor een vos, die toch 850 gram aan voedsel per dag nodig heeft, meer tijd en energie.

Kou en regen spelen ook een rol en maken de dieren vatbaarder voor ziektes. In Engeland komt 'Mange'

(schurfft) voor. In Bristol bijvoorbeeld is in 1994 als gevolg van schurfft zo'n 95% van de vossen verdwenen. Zowel voor als na die ziekte is er nooit iets aan beheer gedaan en de populatie is nu weer stabiel.

Welke onderzoeken zijn er gepland voor de toekomst?

Eind jaren '50 is mijn interesse voor vossen begonnen en het is nu tijd dat er andere onderzoekers opstaan. Er is nog zoveel te onderzoeken, bijvoorbeeld over de eerste weken van een vossenleven, hoe de interactie is tussen residente vossen en zwervende vossen, gekoppeld aan de jaargetijden. De vos is het meest wijdverspreide landzoogdier ter wereld, leeft in maar liefst 83 landen, en de verspreiding neemt nog toe. Ik hoop dat mijn respect en bewondering voor dit dier door velen gedeeld mag worden.

De foto's zijn van Arno-Jan Boere, meer info op: natuurstruiner.blogspot.nl

Probleembevers

Foto: Ernst Dirksen

***'Ik pleit voor een
positief beeld'***

bestaan niet

Twitter is een medium waarmee veel mensen te bereiken zijn. Onlangs pleitte iemand in een tweet voor een positief beeld over bevers. Argus vroeg de afzender naar het verhaal hierachter.

Wie ben je?

Mijn naam is Randy van Domselaar. Na 23 jaar als beroepsmilitair veel in de natuur te hebben doorgebracht, ben ik momenteel werkzaam als vrijwillige boswachter voor het Flevo-landschap. Ik heb ervoor gekozen om mezelf een jaar lang vrijwillig in te zetten voor het goede doel en op deze manier dagelijks bezig te kunnen zijn met mijn grootste passie, de natuur.

Waar is de foto genomen?

De foto is van een bever in het Natuurpark Lelystad. Na een succesvolle herintroductie in 1988 en een ontsnapping in 1991, waarbij de bevers een gang onder een weg door groeven, hebben zij zich over het park verspreid. Inmiddels leven er hier ongeveer 20 in 4 verschillende burchten en daar zijn we ontzettend trots op.

Welke 'problemen' kunnen bevers veroorzaken?

Bevers zijn uitstekende gravers en ze knagen bomen om, die ze gebruiken om dammen te bouwen. Met deze eigenschappen zouden ze bijvoorbeeld schade kunnen aanrichten aan dijken en boomgaarden. In het bosbeheer selecteert men 'toekomstbomen' om de lange termijnvisie van de beheerder te waarborgen. Bevers zijn natuurlijk niet bekend met deze selectie en kunnen aan die betreffende bomen gaan knagen.

Welke alternatieve diervriendelijke maatregelen zijn er om dit te voorkomen?

Bevers horen in onze natuur. Daarom zoeken wij naar pragmatische oplossingen en proberen zo met ze samen te werken. Als wij op door ons geselecteerde toekomstbomen bijvoorbeeld knaagsporen aantreffen, beschermen wij deze met een metalen korf. De bevers richten zich dan

op andere bomen, waardoor ze een stukje beheer van ons overnemen en voor dynamiek zorgen in het gebied. Deze bescherming is natuurlijk ook toe te passen in boomgaarden. Dijken kunnen bijvoorbeeld afschermen met een betonnen afdeklaag, metalen roosters of afdekmaten. Hiermee worden bevers ontmoedigd om zich daar te vestigen.

Je pleit voor een positief beeld over bevers. Vind je dat de voordelen van de aanwezigheid van bevers opwegen tegen de nadelen?

Ik pleit voor een positief beeld, omdat ik berichtgeving in de media tegenkwam over 'probleembevers.' Deze term wekt een verkeerde indruk, want mensen maken er een probleem van. De bever is een onderdeel van onze wensnatuur en daarom moeten we het samenleven met deze dieren ook beschouwen als een leerproces. Als we op de juiste wijze met bevers leren omgaan, ondervinden we helemaal geen nadelen van hun aanwezigheid. Het zijn natuurbouwers en ze creëren waardevolle situaties waar andere dieren weer van profiteren. Wij organiseren regelmatig goedbezochte beverexcursies. Ze leveren dus ook nog eens een bijdrage aan het toerisme en daarmee indirect aan natuurbehoud.

Hoe zie je de toekomst van de bever in Nederland?

Het gaat hier al bijna 30 jaar goed met de bever. In Flevoland leven er inmiddels zo'n 150 en ze verspreiden zich steeds noordelijker. De Weerribben en De Wieden bieden bijvoorbeeld ook een uitstekend leefgebied. Wanneer men meer gaat denken in oplossingen in plaats van in problemen, zie ik de toekomst van de bever in Nederland met veel vertrouwen tegemoet.

JACO SEIJSNER

De foto en het verhaal

BETTY ROS

Brief aan de paus

Elk jaar aan het begin van het jachtseizoen worden in de Rooms-Katholieke kerken de zogenaamde Hubertusmissen gevierd. Deze vieringen worden voor en door jagers georganiseerd. Jagers en jachthonden worden gezegend door

de pastoors in de hoop op een goede jachtbuit. Wij schreven daar al eerder over in Argus 4/2009 en Argus 1/2010.

In samenwerking met mevrouw De Boer van Stichting "Rechten voor al wat leeft" hebben wij enkele Hubertusvieringen bijgewoond. Daarna zijn er brieven uitgegaan naar bisschoppen, pastoors, paters, kerkbesturen en decanaten. Met enkelen hadden wij een gesprek, soms met een positief resultaat maar helaas niet blijvend. Ook hebben we de Nederlandse Bisschoppenconferentie in Utrecht benaderd. Het antwoord dat wij kregen was zeer teleurstellend. Inhoudelijk werd niet op onze brief ingegaan. De Bisschoppenconferentie verschuilt zich - voor het gemak - achter de Flora- en faunawet.

We vroegen ons af wat de mening van de paus is over deze kwestie. Namens de Werkgroep Kerk en Dier Alkmaar (in welke groep mevr. De Boer van St. Rechten voor al wat leeft, zitting heeft) is een aangetekende brief naar de paus verstuurd. De brief is wel in Italië angekommen maar is volgens PostNL daarna spoorloos. Het Vaticaan heeft een eigen postale dienst. En deze dienst beslist zelf welke brieven (ook aangetekende brieven) zij wel en welke ze niet willen aannemen.

Dat het Vaticaan niet vies is van de jacht wisten we al. In 2012 schreef o.a. de Volkskrant al over kardinaal Domenico Calcagno, de voorzitter van

Illustratie:
Ineke van den
Abeele

de Administratie van het Patrimonium van de Heilige Stoel (ADSA), ook wel kardinaal "Rambo" genoemd. Hij verzamelt wapens in het Vaticaan. Daarnaast heeft hij als jager ook jachtgeweren. De Italiaanse pers is sceptisch over "de man van God" die vanuit zijn geloof en de kerk uit principe gekant moet zijn tegen alle vormen van geweld.

Dode ganzen in Julianadorp

Tijdens een wandeling met zijn hond, heeft P. Bulters ruim 40 karkassen van ganzen gevonden. Men vermoedt dat de ganzen zijn gedood voor consumptie. De borstkas van de dieren was opengesneden en borst en lever waren verwijderd.

Helaas gebeurt het vaker. Zodra een bepaalde diersoort opzettelijk in een kwaad daglicht wordt gezet en daarbij ook nog wordt vermeld dat het consumeren ervan het toppunt van genot is, kan dat voor kwaadwillenden een uitnodiging zijn om deze dieren te doden.

Een bekende kok heeft recent laten weten dat een gebakken spreeuw met een kers in de kont een ware delicatessie is. En natuurlijk roepen de jagers vervolgens dat de spreeuwen moeten worden bejaagd omdat ze veel schade zouden veroorzaken.

Bron: www.ad.nl

Scoren met spreeuwen

Positief nieuws. De KNVB roept haar leden op om nestkasten voor spreeuwen op te hangen rondom de voetbalvelden.

Spreeuwen helpen de terreinknechten met het onderhoud van de grasmat door larven op te eten die het veld kunnen beschadigen. De KNVB gaf zelf het goede voorbeeld en hing een aantal nestkasten op rondom het hoofdkantoor in Zeist. Bron: Vogelbescherming

Animal Rights stopt jacht op ganzen

De Hoeksche Waard haalt regelmatig het nieuws vanwege de barbaarse jacht op ganzen. In 2015 werden hier maar liefst 7552 ganzen uit de lucht geschoten. De beelden van deze misse-lijkmakende jachtactiviteiten zijn te zien op www.animalrights.nl

Animal Rights heeft een duidelijke missie: met vreedzame acties zoveel mogelijk ganzen red- den uit de handen van jagers. Waar jagers met lokganzen en geweren in de aanslag staan, verschijnen de actievoerders met spandoeken en toeters om de ganzen te verjagen. En met suc- ces. Niet alleen de ganzen vertrekken, maar de jagers meestal ook.

Damherten

Nu de Rechtbank Noord-Holland te Haarlem het beroep van De Faunabescherming inzake afschot van damherten in Natura 2000 gebied Kenne- merland –Zuid helaas ongegrond heeft verklaard, is Willem van der Sloot (ook wel damherten- fluisteraar genoemd) zelf diep getroffen. Willem staat al maanden lang iedere ochtend in weer en wind zeer vroeg op om 'zijn' damherten naar veilige oorden te geleiden. Hij kent de damher- ten en de damherten herkennen hem. Willem doet een emotionele oproep in een brief en beschrijft wat hij voelde op de bewuste ochtend, na de uitspraak van de rechter, toen de eerste kogel werd afgevuurd. "De kogel die ze afvuurden ging dwars door mijn hart," schrijft

hij. Gelukkig heeft hij veel steun van vrienden en me- destanders. Dat houdt Wil- lem op de been. Op de vraag "Wat kunnen we nu nog doen?" antwoordde Willem dat hij lid is ge- worden van de Partij voor de Dieren. Daarbij vraagt hij steun voor organisaties, waaronder De Faunabe- scherming, in de hoop op betere tijden voor de dieren. En hij gaat nog iedere dag op pad om de damherten terug het natuur- gebied in te geleiden.

Leeuw Cecil

In het televisieprogramma De Slimste Mens kwam op 24 augustus j.l. het jachtuitje van de Ameri- kaanse tandarts, die de beroemde leeuw Cecil in Zimbabwe op een afschuwelijke manier aan zijn einde bracht, ter sprake.

Op de vraag van presentator Philip Freriks, of al die ophef over Cecil terecht was, zei Maarten van Rossem: "Nou objectief is dat natuurlijk lastig vast te stellen, maar subjectief is dit gewoon een klootzak! Een lustmoordenaar! Want dat is het! Ik ben niet tegen jagen. Als je kinderen honger hebben, dan ben ik er voor dat je een konijn gaat schieten. Maar als je voor de lol dus een beest dood gaat schieten, bovendien met een kruisboog, dan voel je toch al aan dat deze man opgenomen had moeten worden!"

Philip Freriks merkte nog op dat de tandarts er 50.000 euro voor had betaald. Maarten van Rossem: "daarvoor had hij best enkele maanden opgenomen kunnen worden. Ik heb helemaal niets met de plezierjacht, nul komma nul. Ook dát zou direct verboden moeten worden!" www.npo.nl/de-slimste-mens/24-08-2016

Natuurbescherming in Nederland in de toekomst

HARM NIESEN

Korenwolven, otters en ooievaars omgeven we met liefdevolle zorg, maar wie beschermt de bitterling, het varkensoorpje of de paardenbijter? En wie hoort er nu in het reservaat, de vogels hoog in de blauwe lucht of wilde apen, zoals wij? Deze vragen stelt Frank Berendse, hoogleraar natuurbeheer en plantencologie en bekend voorvechter van wetenschappelijk gefundeerd natuurbeheer in zijn nieuwe boek 'Wilde apen'.

Frank Berendse (foto: Ivar Pel)

Het gaat slecht met de natuur in ons land. Of beter en nauwkeuriger gezegd: het gaat slecht met de manier waarop de inwoners van dit land met de natuur denken om te kunnen gaan. O zeker, het aantal natuurliefhebbers is groter dan ooit iemand had kunnen voorspellen. Natuurliefhebbers gewapend met dure kijkers en camera's vormen inmiddels een economische machtsfactor, die het zou moeten kunnen opnemen tegen de van oudsher veel machtiger lobby van boeren en jagers. De Faunabescherming ageert al haar hele bestaan tegen de onevenredig grote macht die deze laatste twee groeperingen in politiek Den Haag en bij de provinciale overheden weten uit te oefenen. Waarom maken alleen wij ons daarover zulke grote zorgen. Waarom zijn kennelijk alleen wij overtuigd van een naderende ramp, als per 1 januari 2017 de nieuwe Wet "Natuurbescherming" van kracht zal worden? Het begon allemaal zo hoopvol, twee jaar lang kwam een coalitie van 40 natuur-, milieu- en dierenbeschermingsorganisaties in het geweer tegen de door PvdA-staatssecretaris Dijkema enigszins aangepaste plannen van de beruchte Henk Bleker. In onze ogen is er van "Natuurbescherming" straks helemaal geen sprake meer. In vergelijking met de Flora- en faunawet gaat geen enkele levensvorm in dit land er na 1 januari op vooruit. Integendeel, jagers, burgers, boeren en andere ondernemers mogen in de toekomst op geen enkele manier hinder ondervinden van de beschermde status van planten of dieren, als deze niet op het punt van uitsterven staan. En toch is de overgrote meerderheid van die 40

NATUURBESCHERMING IN NEDERLAND

FRANK BERENDSE WILDE APEN

Wilde apen

Frank Berendse

Korenwolven, otters en ooievaars omgeven we met liefdevolle zorg, maar wie beschermt de bitterling, het varkensoorpje of de paardenbijter? En wie hoort er nu in het reservaat, de vogels hoog in de blauwe lucht of wilde apen, zoals wij? Natuurbescherming is voor dromers en idealisten, denkt iedereen. Dit verhaal begint met een droom, maar eindigt met een realistisch toekomstbeeld. *Wilde apen* geeft een vlot overzicht van de geschiedenis van de natuurbescherming, de stand van de natuur in Nederland en de oplossing van de problemen waarmee de natuur te kampen heeft. Het eindigt met de toekomst van het Nederlandse platteland, met schone landbouw en zoveel ruimte voor natuur, dat wilde planten en dieren zelf hun toekomst kunnen bepalen.

Frank Berendse is hoogleraar Natuurbeheer en plantenecologie en bekend voorvechter van wetenschappelijk gefundeerd natuurbeheer. Hij heeft onder meer het kabinet en de Europese Commissie geadviseerd over bestrijdingsmiddelen en nieuw natuurbeleid. Zijn veel gelezen boek Natuur in Nederland (2011) wordt gezien als het standaardwerk over de Nederlandse natuur.

KNNV UITGEVERIJ

KNNV UITGEVERIJ

organisaties redelijk tevreden met de nieuwe wet. Onbegrijpelijk vinden wij.

Gelukkig is ook Frank Berendse, emeritus hoogleraar plantenecologie en natuurbeheer uit Wageningen, die mening toegedaan. In zijn pas uitgebrachte, bepaald niet dure, en zeer lezenswaardige boekje 'Wilde apen' stelt hij het falen van de natuurbescherming in Nederland aan de kaak. Meest kwalijk vindt hij de manier, waarop de landbouw zich de laatste decennia heeft ontwikkeld tot een ecologische ramp, die zijn weerga niet kent. Of in het kort: in economisch rendabel boerenland leeft tegenwoordig niets natuurlijks meer. Ons landbouwareaal is volstrekt steriel geworden. Volstrekt verspilde subsidies voor het zogenaamde akkerranden beheer, randen die ingezaaid worden met exotische planten als zonnebloem en cosmea om de patrijzenstand op te vijzelen. Grutto en Kievit staan op het punt definitief uit het weidegebied te verdwijnen.

Van de tortelduif - tegenwoordig 'zomertortel' - en de veldleeuwerik is hoogstens 5% van de broedvogels over. Het zou beter zijn de belasting op pesticiden en kunstmest sterk te verhogen in plaats van landbouw te subsidiëren. Voedsel zou

dan duurder worden en er zou ruimte ontstaan om 15% van Nederland een natuurbestemming te geven. Tot slot is Berendse ook kritisch ten opzichte van de enorme aantallen natuur-recreanten. Zij zorgen voor een onaanvaardbare verstoring van juist de zeldzaamste en dus kwetsbare soorten. Vooral als ze dan ook nog honden meenemen... Als voorbeeld noemt Berendse de duinpieper, in feite al als broedvogel uit ons land verdwenen. Maar hetzelfde geldt voor soorten als roofvogels, eenden, uilen, wulp en grutto. Zij komen na verstoring pas na langere tijd terug naar hun nest, dat al die tijd een gemakkelijke prooi vormt voor predatoren. En na meerdere verstoringen geven ze er helemaal de brui aan. Een zeer lezenswaardig boekje, dat hopelijk, zoals de schrijver wil, leidt tot discussie en een krachtiger optredende natuurbescherming.

Frank Berendse, - Wilde apen, Natuurbescherming in Nederland.

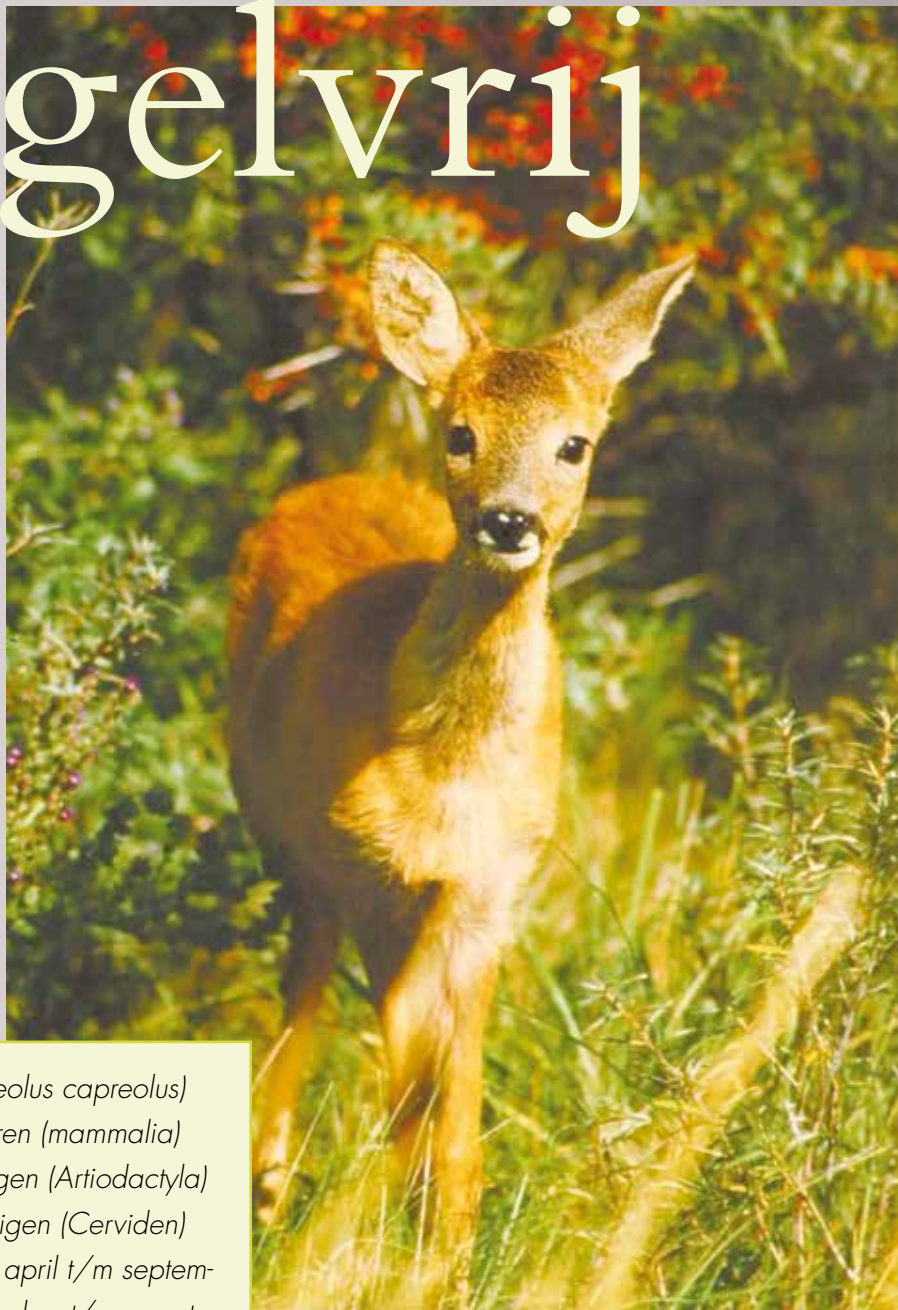
KNNV Uitgeverij, Zeist.

info@knnvuitgeverij.nl

ISBN 9789050115957

paperback, 96 pagina's, € 9,95.

Vogelvrij

Soort: ree (*Capreolus capreolus*)
Klasse: zoogdieren (*mammalia*)
Orde: evenhoevigen (*Artiodactyla*)
Familie: hertachtigen (*Cerviden*)
'Jacht'seizoen: april t/m september (reebok); december t/m maart (reegeit en reekalveren)

De Flora- en faunawet beschermt in principe alle inheemse vogels en zoogdieren en dat betekent dat ze niet mogen worden gedood. Voor een aantal diersoorten worden door alle provincies aparte ontheffingen verleend, waardoor jagers deze dieren een bepaalde periode van het jaar wel mogen doden. In de praktijk komt het erop neer dat deze dieren het hele jaar hun leven niet zeker zijn. De hierboven genoemde afschotperioden voor bokken en voor geiten en kalveren worden door de meeste provincies gehanteerd. Op deze manier kan er vrijwel het hele jaar op reeën worden geschoten.

De genoemde perioden gaan over het afschot dat door de jagers wordt beschouwd als 'populatie-beheer'. Zij denken ten onrechte dat ze de aantallen reeën op deze manier kunnen sturen. De door het geweer veroorzaakte sterfte vervangt echter de natuurlijke sterfte en wordt door nieuwe aanwas gecompenseerd.

Daarnaast verlenen de provincies toestemming om alle reeën gedurende het hele jaar te schieten als ze 'landbouwschade' dreigen te veroorzaken of een 'gevaar' vormen voor het verkeer. Landbouwschade door reeën is eenvoudig te voorkomen met goede rasters. Op de wegen vormt het verkeer juist een gevaar voor de reeën en niet andersom.